

Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат
Бібліотечно-інформаційний центр

Славетні імена нашого краю

Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат

Бібліотечно-інформаційний центр

Славетні імена нашого краю

Бібліографічний покажчик для учнів

середнього та старшого віку

Кропивницький, 2021

Коротков Анатолій Єгорович

Туман завжди розсіюється і обов'язково засяє сонце.

А. Коротков

Анатолій Єгорович Коротков – народний артист України, професор, вчитель-методист, завідуючий кафедри хореографічних дисциплін ЦДПУ ім. В. Винниченка, художній керівник народного хореографічного ансамблю "Пролісок", голова Кіровоградського обласного осередку Національної хореографічної спілки України. Анатолій Єгорович Коротков народився в Росії, на Орловщині, але духовно він став справжнім українським патріотом, який закохався в українське танцювальне мистецтво, й зумів привити цю любов не одному поколінню краян. Він справжній батько народного хореографічного ансамблю «Пролісок». Багато талановитих хореографів, які відбулися саме завдяки Анатолію Єгоровичу, створили власні танцювальні колективи, які стали візитною карткою нашої області. 1990 року за ініціативою Анатолія Короткова створили обласну школу мистецтв.

Анатолій Коротков з'явився на світ 20 січня 1944 року у с. Себякіно на Орловщині. «Мама померла, коли я був зовсім малий, батько – коли навчався у 7 класі. Старша сестра тоді працювала, а брат – навчався у технікумі. Жили ми дуже бідно. Отсестра і говорить мені, давай ми віддамо тебе в школу-інтернат для дітей, там хоч годують тричі на день. У 8 класі мене віддали в профтехучилище на слюсаря-інструментальника вчиться (там одяг видавали). Паралельно доучувався у 9-10 класах». 1960 року він закінчив ремісниче училище у м. Орел, отримавши фак слюсаря-інструментальника, і за розподілом був направлений на завод імені Куйбишева в Омську». «Оскільки підтримки чекати не було від кого, приходилося всьому вчитися самостійно. Зате тепер я вмію і крючком в'язати, і вишивати, і на машинці шити. Я змалечку навчався у балетній школі, танцював в одному з місцевих колективів, але ніколи не думав, що буду професійно займатися танцями. У 1963 році мене призвали служити в ракетні війська в Україні. До нас новобранців тоді приїхав військовий ансамбль з Вінниці. Начальник ансамблю запитав, хто вміє співати і танцювати. Ну я визвався. Перевірили, і мабуть, я непогано станцював, бо мене відібрали у військовий ансамбль, де також були і хлопці з Кіровограда». «27 січня 1967 року я приїхав у Кіровоград. Прийшов на репетицію «Ятрані», де танцювали красиві дівчата, був зібраний молодий талановитий колектив танцівників – і зрозумів, що це те місце, де б я хотів жити і працювати. Потім керівник ансамблю, народний артист України Михайлович Кривохижа порекомендував, щоб я вів танцювальну студію при «Ятрані».

З 1970 року працює художнім керівником створеного ним народного хореографічного ансамблю «Пролісок». Робота з цим колективом стала фундаментом становлення, розвитку та удосконалення педагогічної майстерності митця.

1990 року за ініціативою А. Є. Короткова була створена обласна школа мистецтв. З 1996 року на базі обласної школи мистецтв створено Кіровоградський обласний загальноосвітній навчально-виховний комплекс гуманітарно-естетичного профілю (гімназіяінтернат - школа мистецтв), контингент якого складає близько 1000 учнів.

А. Є. Коротков – кавалер ордена «За заслуги» (1999, 2009, 2011 рр.), лауреат обласної премії імені В.Винниченка (1996 р.), лауреат обласної педагогічної премії імені В.О.Сухомлинського(2006 р.), лауреат премії Верховної Ради України (2010 р.), нагороджений медаллю «За трудову відзнаку» (1986 р.), ювілейною медаллю «20 років незалежності України (2011 р.)», Почесною відзнакою Кіровоградської області «Честь і слава Кіровоградщини» (2007 р.), грамотою Президії Верховної Ради України (1988 р.), .), відзнакою «Почесний громадянин міста Кіровограда» (2011 р.).

Твори автора:

Коротков О. Є. Все про танець: довідник / уклад.: О. Є. Коротков, А. П. Тараканова. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2005. 90 с

В довіднику «Все про танець» читач знайде повідомлення з історії розвитку хореографічного мистецтва, короткі відомості про розвиток і розповсюдження танцювальної культури в різних країнах, про види і жанри хореографічного мистецтва, про діячів хореографії, знайде тлумачення спеціальних термінів, довідається про наявність аматорських освітніх танцювальних колективів (ансамблів), а також навчально-виховних закладах у Кіровоградській області, де можна задовольнити потребу у хореографічному навчанні.

Коротков А.Є. Проблеми ефективного управління у сфері культури і мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. Вип. 163. с. 37 – 40.

Розглядаються управлінські проблеми у сфері культури та означаються шляхи їх вирішення.

Коротков Анатолій Єгорович. Культура і суспільство: тенденції та закономірності розвитку. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки* / ред. В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький: ЦДПУ, [б. р.] С.54-57.

Аналізуючи шляхи розвитку різних галузей культури, автор наголошує, що успіх тої чи іншої організації у конкурентній боротьбі багато у чому залежить від якості управлінської діяльності.

Коротков А. Є. У вихорі танцю: методичний посібник / [А.Є. Коротков, В. Ф. Похиленко, В.М. Короткова, та ін.; за ред. О.О. Саленка] Кіровоград, 2014 192 с. (у співавторстві) Схвалено Комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (протокол №2 від 21.03.2012 р., лист ІІТЗО від 02.04.2012 №14.1/12-Г-83).

Твори про автора:

Анатолій Коротков – лауреат премії імені Євгена Чикаленка. *Освітнянське слово*. 2007. 9 серпня. С. 1.

Рішенням зборів Ліги українських меценатів премію імені Євгена Чикаленка присуджено народному артисту України, художньому керівнику народного хореографічного ансамблю "Пролісок" Анатолію Короткову.

Богомаз-Кулик Галина. Вихованці Короткова продовжують вражати: крім таланту, вони мають ще й добрі, гарячі серця. *Кіровоградська правда*. 2016. 19 лютого. С. 9.

Ліцеїсти уже кілька років поспіль допомагають онкохворим діткам, літнім людям і тваринам безхаткам. Учні обласного комплексу, який у народі називають "ліцеєм Короткова" - це не лише надзвичайно талановиті діти, які щороку на різних конкурсах займають призові місця, вони ще й безмірно добрі.

Кобець О. Анатолій Коротков: Квіти треба любити, і тоді вони відповідатимуть вам взаємністю *Народне слово*. 2002. 18 липня. С. 3.

Квіти по-особливому впливають на особистість митця, а натхнення і захопленість приходять від спілкування з природою.

Попович Л. «Видатний кіровоградець» - Анатолій Коротков. *Кіровоградська правда*. 2011. 29 листопада. С. 2 : фото.

Про проект телеканалу "Кіровоград" "Видатні кіровоградці", присвячений 257-ій річниці заснування Кіровограда, за результатами якого найбільше голосів набрав директор гімназії інтернату-школи мистецтв А. Коротков

Попович Любов. Сергій Потехін: Я хотів, щоб мій учитель Анатолій Коротков пишався кожною моєю перемогою. *Кіровоградська правда*. 2019. 10 жовтня. С. 9 : фото

Кропивничанин Сергій Потехін п'ять років поспіль здобував перемогу у престижному танцювальному конкурсі "The Pulse on Tour". Чому виявив таку наполегливість і кому присвятив перемоги, розповів "КП".

Сорок п'ять років тому в Кіровограді вперше виступив танцювальний колектив "Пролісок", якому судилося стати всесвітньо відомим. Цього могло й не бути, якби доля не закинула в центр України дивовижну людину, а тоді - просто талановитого хлопця Анатолія Короткова.

Костенко Світлана. Феномен на ім'я «Пролісок» *Народне слово*. 2015. 14 травня. С. 5.

Про хореографічний ансамбль "Пролісок" та його незмінного керівника, народного артиста, Анатолія Короткова.

Левочко Валентина. «Ти признайся мені...» *Народне слово*. 2009. 20 січня, № 6. С. 1, 5.

Про 60-річний ювілей народного артиста України Анатолія Короткова.

Інтернет-ресурси:

Колісник Тетяна. Анатолій Коротков – людина, яка сама себе створила. Перша електронна газета: вебсайт. URL: <https://persha.kr.ua/news/43638-anatolij-korotkov-lyudina-yaka-samasebe-stvorila/> (дата звернення 10.02.2021).

Коротков Анатолій. Еліта України: вебсайт. URL: <https://www.elitukraine.com/participant/korotkov-anatoliy/> (дата звернення 10.02.2021).

Коротков Анатолій Єгорович. Вікіпедія: вільна енциклопедія: вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Коротков_Анатолій_Єгорович (дата звернення 10.02.2021).

Коротков Анатолій Єгорович. Кропивницька міська рада: вебсайт. URL: https://www.kr-rada.gov.ua/site/uploads/files/Почесні%20громадяни/33_Коротков%20А_Є.pdf (дата звернення 15.02.2021).

Коротков Анатолій Єгорович. Пролісок: вебсайт. URL: <http://portal.prolisok.org/personalkorotkovae.html> (дата звернення 10.02.2021).

Коротков Анатолій Єгорович. ЦДПУ ім. В. Винниченка: вебсайт. URL: https://www.cuspu.edu.ua/ua/khoreorafichne-viddilennya%20/vikladats-kij-sklad-kafedri-khoreograf-distiplin/1562-korotkov_anatolij_yegorovich (дата звернення 10.02.2021).

Коротков Анатолій Єгорович. Wikiwand: вебсайт. URL: https://www.wikiwand.com/uk/Коротков_Анатолій_Єгорович (дата звернення 10.02.2021).

Крила успіху Короткова. Вечірка: вебсайт. URL: <http://www.vechirka.com.ua/krila-usp-xu-korotkova> (дата звернення 17.02.2021).

Три покоління «Проліска». Утренний город: вебсайт. URL: <https://www.ugorod.kr.ua/articles/prolisok.html> (дата звернення 18.02.2021).

Кривохижа Анатолій Михайлович

Це велике щастя – займатися тим, що любиш,
що стало сенсом твого життя.

А. Кривохижа

Кривохижа Анатолій Михайлович (01. 12. 1925, с. Копанки Маловисківського району Кіровоградської обл.) – хореограф, педагог. Народний артист УРСР (1973). Учасник Другої світової війни. Нагороджений бойовими та знаменними нагородами СРСР. «Я дитиною дуже хотів танцювати. Але батько був категорично проти. Після Голодомору він хотів бачити мене у «вічній» професії, а тому віддав навчатися до майстра з обробки шкіри. До речі,

завдяки цьому ремеслу ми вижили у війну. Я

обробляв шкурки і навіть готував матеріал для підошви. Ми по селах ходили, майстрували, а люди давали за це то борошно, то кукурудзу», – згадує Кривохижа. А потім була Друга світова війна.

«Я зустрів бригаду кіровоградських танцюристів на фронті, коли був поранений в Австрії. Вони приїхали з концертом у госпіталь. Я їх упізнав. Це була краплина, яка змінила все моє подальше життя. Я пішов навчатися до Ленінградського військового училища, але весь час займався танцями. І після училища були танці. Пішов до Омського інституту фізичної культури – і там танці», – згадує маестро. В Омську працювали діячі з оперних театрів Ленінграда, Москви, Оренбурга, які відсиділи в сталінських таборах. Ці люди стали його першими вчителями. Закінчив Омський інститут фізичної культури (РФ, 1957). У тому ж році переїхав до Кіровограду. Відтоді – художній керівник Заслуженого ансамблю народного танцю України «Ятрань» Кіровоградського Будинку культури; 1986–97 – художній керівник, від 1997 – балетмейстер театру музики, пісні і танцю «Зоряни» Кіровоградської філармонії. Водночас 1957–86 – хореограф Кіровоградського українського музично-драматичного театру ім. М. Кропивницького, у якому здійснив постановку танців до вистав «Невольник» М. Кропивницького (1961), «Каса маре» Й. Друце (1964), «Грушенька» І. Штока (1970). За сумісництвом від 1977 – доцент, від 1986 – професор кафедри хореографії, від 2002 – доцент кафедри хореографічних дисциплін Кіровоградського педагогічного університету. Творчому почерку Анатолія Кривохижі були притаманні поетичність і метафоричність образів, для постановок характерна театральність форми. Високу оцінку українській народній хореографії Анатолія Михайловича давали

П. Вірський, І. Моїсєєв. Автор хореографічних композицій: «Ятранські весняні ігри» (1958–59), «Колядки» (1960), «Поворотня» (1961), «Рушничок» (1965), «Гуцулка Мишинська» (1967–68), «Віночок Закарпаття» (1969), «Подоланка» (1970), «Аркан» (1976) та ін. Гастролю у країнах СНД, Туреччині, Франції, Чехії, Словаччині, Болгарії, Угорщині, Італії, США, Канаді, Іспанії, Великій Британії, на Кубі. Автор метод. посібник «Гармонія танцю» (Кр., 2003). Серед учнів – А. та В. Короткови, В. Похиленко. Анатолій

Кривохижа став засновником єдиного в Україні унікального музею історії українського хореографічного мистецтва, який знаходиться на території заповідника-музею І. К. Тобілевича (Карпенко-Карого) Хутір Надія.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1960), орденом Вітчизняної війни (1985), медаллю «За мужність» (1999), почесною відзнакою Міністерства культури і туризму України – медаль «Павло Вірський» (2003), грамотами Верховної Ради України (1984, 2005), почесною відзнакою «Честь і слава Кіровоградщини» (2006).

Твори автора:

Кривохижа Анатолій Михайлович. Аналізуючи прожите: з досліджень матеріалів фонду музею історії українського хореографічного мистецтва: про те, що було, про те, що могло бути, та про те, чого вже немає і ніколи не буде / ред. Станіслав Янчуков. Кіровоград: Центрально-Українське вид-во, 2016. 78 с.: портр., фото.

Про Музей історії українського хореографічного мистецтва на «Хуторі Надія».

Кривохижа Анатолій Михайлович. Гармонія танцю: Методичний посібник з викладання курсу "Мистецтво балетмейстера" для хореографічних відділень педагогічних університетів / ред.

В. Ф. Похиленко; М-во освіти і науки України, КДПУ ім. В. Винниченка. Кіровоград: [б. в.], 2003. 99 с.: іл., фото. Бібліогр. в кінці ст.

У Кіровограді, нині Кропивницький, в педагогічному університеті ім. В. Винниченка було створено перший в Україні хореографічний комплекс, який готує хореографів, починаючи з дошкільного віку і закінчуючи вищою освітою. У виданні автор розкриває суть предмета за конкретними темами і розділами, що стануть в нагоді майбутньому фахівцю.

Кривохижа Анатолій Михайлович. Гармонія танцю: Навчально-методичний посібник з викладання курсу "Мистецтво балетмейстера" для хореографічних відділень педагогічних університетів / ред. В. Ф. Похиленко; М-во освіти і науки України, Кіровоградський держ. педагог. ун-т ім. В. Винниченка. вид. 3-тє, перероб. і доп. Кіровоград: [б. в.], 2007. 88 с.: портр., фото. Бібліогр. в кінці ст.

Методичний посібник рекомендовано міністерством освіти і науки України для підготовки хореографів у вищих навчальних закладах.

Кривохижа Анатолій Михайлович. Гармонія танцю: навчально-методичний посібник з викладання курсу "Мистецтво балетмейстера" для хореографічних відділень педагогічних університетів. М-во освіти і науки України, Кіровогр. держ. педагог. ун-т ім.

В. Винниченка. Вид. 5-те, перероб. та доп. Кропивницький: Центрально-Українське вид-во, 2018. 120 с.: фото. Бібліогр. в кінці ст.

Посібник розрахований на 4 роки викладання курсу «Мистецтво балетмейстера», кожен рік починається теоретичних розділів, а на 4 рік здобувачі освіти представляють власний твір.

Кривохижа Анатолій Михайлович. Думки. Поради. Побажання: методичний посібник для проведення семінарів з хореографії та самоосвіти / ред. Станіслав Янчуков. Кіровоград:

Центрально-Українське вид-во, 2015. 48 с.: портр., фото.

Автор ділиться унікальним досвідом щодо проведення семінарів з хореографії.

Кривохижа Анатолій Михайлович. Історія невикористаних можливостей. Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2013. 69 с.: фото, портр., 7 л. фото. кол.

Спогади про колектив танцювальний «Ятрань».

Кривохижа Анатолій Михайлович. На Богом обраній землі: інформація для практичної роботи хореографам з досвідом / ред. Станіслав Янчуков. Кіровоград: Центрально-Українське вид-во, 2015. 36 с.: портр., фото.

Саме на землі Кіровоградщини збирались творчі люди: одні дали нації професійний театр, у виставах якого народився народно-сценічний танець, другі розкрили його можливості.

Кривохижа Анатолій Михайлович. Роздуми про мистецтво танцю: записки балетмейстера. Кіровоград: Центрально-Українське видавництво, 2012. 172 с.: фото, портр., фото. кол.

У книзі автор висловлює конкретні поради тим, хто хоче присвятити себе мистецтву танцю. Книга буде цікава широкому колу читачів, бо в ній багатий і унікальний творчий досвід.

Твори про автора:

Анатолій Кривохижа: "Ятрань" відкрила світу вікно в Україну". *Вечірня газета*. 2007. 14 вересня. С. 8.

Інтерв'ю з видатним земляком, знаменитим хореографом, художнім керівником (1957-1987) заслуженого самодіяльного ансамблю народного танцю УРСР "Ятрань" Анатолієм Кривохижею.

Каплій А. «Викручували із себе піт і йшли на сцену»: славетному балетмейстеру, засновнику "Ятрані" Анатолію Кривохижі – 90! Наше місто. 2015. 10 грудня. С. 4: фото.

Про ювілейний вечір з нагоди 90-річчя славетного балетмейстера Анатолія Кривохижі у театрі ім. М. Кропивницького.

Кривохижа А. Моя сповідь і каяття. *Вечірня газета*. 2020. 31 липня. С. 5.

Біографія Анатолія Кривохижі та його роздуми щодо долі сучасної культури.

Кривохижа Анатолій. Анатолій Кривохижа: Рух у діяннях, удумках і бажанні пізнати більше. Первая городская газета. 2016. 1 декабря. С. 3: фото. кол.

Роздуми видатного хореографа, народного артиста України Анатолія Кривохижі про творчість.

Левочко В. Анатолій Кривохижа: "Коли не я, то хто?". Кіровоградська правда. 2010. 27 липня.

С. 7.

Інтерв'ю з А.Кривохижею торкається найболючіших аспектів культурного життя краю, зокрема питань спадковості у мистецтві, збереження творчого потенціалу та вшанування пам'яті про митців краю.

Макей Л. Світоч українського танцю. Народне слово. 2010. 2 грудня. С. 1, 4.

Матеріал про урочистості в обласній філармонії з нагоди 85-річчя народного артиста України, почесного громадянина Кіровограда, відомого хореографа А. М. Кривохижі.

Погрібний В. Перший і єдиний музей української національної хореографії. Народне слово. 2007. 20 жовтня. С. 2.

Народний артист України, славетний хореограф, ініціатор відкриття першого і єдиного в Україні музею української національної хореографії А. Кривохижа розповідає про діяльність музею.

Шкабой Вікторія. «У Кіровограді особливий клімат...». Народне слово. 2015. 12 листопада. С. 13: фото.

Публікація-персоналія присвячена майстру хореографічного мистецтва А. Кривохижі, його поглядам та життєвим кредо, успіхам, здобуткам, нагородам.

Інтернет-ресурси:

Берега Роман. З танцем по життю: до дня народження Народного артиста України Анатолія Кривохижі. Гречка: вебсайт.URL:<https://gre4ka.info/statti/55863>(дата звернення 10.02.2021).

Анатолій Михайлович Кривохижа (почесний громадянин міста). Державний архів Кіровоградської області: вебсайт.URL: <http://dakiro.kr-admin.gov.ua/vonks/krivohiszha/exh.php> (дата звернення 18.02.2021).

Кривохижа Анатолій Михайлович.ЦДПУ ім. В. Винниченка: веб-сайт. URL: https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedra-praktychnoi-psykholohii/102-artsfaculty/khoreografichne-viddilennia/vikladats-kij-sklad-kafedri-khoreograf-distiplin/1566krivoxizha_anatolij_mixajlovich(дата звернення 17.02.2021).

Островська К.В. Анатолій Кривохижа — хранитель хореографічних традицій України. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura53/24.pdf(дата звернення 13.02.2021).

Макей Л. 70 років з 90 на сцені – маестро з Кропивницького вчить танцю «з нуля». Радіо Свобода: вебсайт.URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27981627.html>(дата звернення 10.02.2021).

Похиленко Віктор Федорович

Народне мистецтво, у тому числі і танець – це ті витoki, ті підвалини, без яких неможливий розвиток національної культури. В. Похиленко.

Віктор Похиленко – народний артист України, головний балетмейстер народного хореографічного ансамблю «Пролісок».

Народився 9 серпня 1953 року в Кіровограді. 1976 року закінчив Кіровоградський державний педагогічний інститут ім.

О. С. Пушкіна зі спеціальності "Фізичне виховання". З 1976 по

1979 роки працював тренером-хореографом ДЮСШ «Авангард», з 1979 по 1989 роки – балетмейстером заслуженого ансамблю народного танцю України «Ятрань». Робота з ансамблем стала фундаментом становлення, розвитку та вдосконалення його

балетмейстерської та педагогічної майстерності. У Кіровоградському державному педагогічному університеті працював з 1989 року. 1994 року присвоєно звання заслужений працівник культури України. З цього ж року – доцент кафедри хореографічних дисциплін КДПУ ім. В. Винниченка. З 1999 року присвоєно звання народного артиста України, а 2003 року – вчене звання професора. Викладав дисципліни: мистецтво балетмейстера, історія хореографічного мистецтва, народний костюм та сценічне оформлення танцю, підготовка концертних номерів, режисура видовищних заходів.

Під час роботи в університеті ним опубліковані: програми «Сценічне оформлення танцю та народний костюм» для відділень хореографії педагогічних університетів (Кіровоград, 2002), «Мистецтво балетмейстера» для відділень хореографії педагогічних університетів (Кіровоград, 2002), «Історія хореографічного мистецтва» для відділень хореографії педагогічних університетів (Кіровоград, 2002); навчальний посібник "Календарні свята та звичаї українського народу" для фольклорних ансамблів шкіл мистецтв та позашкільних закладів

(Кіровоград, 1997); рекомендований Міністерством освіти і науки України навчальний посібник "Чарівне коло українського народного танцю" для студентів педагогічних навчальних закладів зі спеціальності "Педагогіка і методика середньої освіти. Хореографія" (Кіровоград, 2000).

1996 року нагороджений грамотою Міністерства освіти і науки України, 2003 року – Почесною грамотою Кіровоградської обласної державної адміністрації та обласної ради.

Віктор Похиленко – талановитий фахівець, тонкий знавець хореографічного мистецтва.

Концертні програми, поставлені Віктором Похиленком, є синтезом збирання, вивчення та художньої обробки народно-пісенного мелосу, фольклору й творчого досвіду провідних митців України. Його новаторські пошуки нових форм, пластичних нюансів і психологічної вибудованості характерів відзначаються глибиною змісту й знаходять розуміння та підтримку глядача.

2005 року Віктор Федорович став членом Національної хореографічної спілки України. У 2009 році отримав орден «За заслуги» III ступеня.

2013 року був нагороджений обласною премією у галузі культури «Духовний скарб Кіровоградщини»; а 2017 року нагороджений Почесною грамотою Кіровоградської обласної державної адміністрації та обласної ради.

Відійшов у вічність 10 січня 2020 року.

Твори автора:

Кіровоградщина у дзеркалі часу: хореографічне мистецтво = Кіровоградщина в зеркале времени: хореографическое искусство = Kirovograd in the mirror of time: choreographic art:

[фотоальбом] / авт.-упоряд. В. Ф. Похиленко. Кіровоград: Імекс, 2013. 75 с.: фот. (Кіровоградщина у дзеркалі часу). Текст укр., рос., англ.

У цьому виданні представлена коротка історія кращих хореографічних колективів Кіровоградщини, які впродовж 75 років прославляють її по всіх країнах. Ансамблі,

балетмейстери, хореографи, солісти – усі, хто віддано служили мистецтву і нині продовжують створювати танцювальний літопис краю.

Похиленко Віктор Федорович. Національно-патріотичні імперативи в системі виховання студентів кафедри хореографічних дисциплін та ансамблю «Пролісок». Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький: КДПУ, 2017. Вип. 155. С. 33-37. Бібліогр. в кінці ст.

У статті розглядаються можливості хореографічного мистецтва щодо національно-патріотичного виховання учнівської та студентської молоді. Аналізується власний практичний досвід та пошук шляхів у вирішенні проблеми національно-патріотичного виховання молодого покоління засобами народної творчості та танцювального етнографічного матеріалу у сучасних умовах функціонування системи освіти України, зокрема, в Кіровоградському облкомплексі (гімназія - інтернат - школа мистецтв) та на кафедрі хореографічних дисциплін мистецького факультету КДПУ ім. В. Винниченка.

Похиленко Віктор Федорович. Роль національної танцювальної культури в процесі хореографічної освіти. Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький: ЦДПУ, 2018. Вип. 167. С. 87-90. Бібліогр. в кінці ст.

У статті автор доводить, що підготовка педагогів-хореографів, менеджерів хореографічних колективів, педагогів спортивно-бальних танців для шкільних і позашкільних закладів у сфері дозвілля має бути спрямована на досягнення у навчально-творчому і виховному процесі духовно-моральних цінностей народного танцю, серйозне вивчення народних традицій і методів сценічної обробки танцювального фольклору.

Похиленко Віктор Федорович. Сучасний стан та шляхи вдосконалення української хореографічної освіти / О. О. Саленко. Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький: ЦДПУ, 2018. Вип. 163. С. 119-124. Бібліогр. в кінці ст. .

У статті проаналізовано сучасний стан, описані актуальні проблеми, а також запропоновано ряд заходів для вдосконалення вищої хореографічної освіти в Україні. Автори пропонують нову модель української хореографічної освіти, метою якої є підняття професійного рівня випускників вітчизняних вишів для отримання конкурентних переваг на міжнародному рівні.

Похиленко Віктор Федорович. Танець між Небом і Землею. Кіровоград: Імекс, 2012. 351 с.: фотогр. Бібліогр.: с. 348-351.

В Україні вже написано досить багато книжок про танець, але саме про народний танець, нажаль, сказано дуже мало. Віктор Похиленко і дослідив та проаналізував український народно-сценічний танець від корифеїв і по сьогоднішній день.

Похиленко Віктор Федорович. Чарівне коло українського народного танцю: Навч. посібник для студентів педагогічних навчальних закладів зі спеціальності "Педагогіка і

методика середньої освіти. Хореографія" / ред. Ю. З. Крут ; М-во освіти і науки України, КДПУ ім. В. Винниченка. Кіровоград: [б. в.], 2003. 233 с.: іл. Бібліогр.: с. 227-233.

Посібник для поглибленого вивчення і ґрунтового опанування курсом «Мистецтво балетмейстера» студентами кафедри хореографічних дисциплін ЦДПУ ім. В. Винниченка.

Похиленко Віктор Федорович. Школа гуманізму, любові та краси: нариси / упоряд.: О. Н. Якимчук та ін.; ред. С. М. Янчуков. Кіровоград: Імекс, 2014. 239 с.: іл. Бібліогр.: с. 238-239.

Книга нарисів про самобутній досвід роботи одного з найкращих учбових закладів України – Кіровоградського обласного навчально-виховного комплексу (гімназія-інтернат-школа мистецтв). Висвітлено тернистий шлях народного артиста України та директора цього закладу А. Є.Короткова – талановитого хореографа, педагога з мудрістю любові і гуманізму. У виданні використано матеріали з книги В. Ф. Похиленка «Танець між небом і землею».

Про автора:

Верстюк О. У танці – все його життя. Вечірня газета. 2020. 17 січня. С. 3.

13 січня кропивницька громада провела в останню путь шановану в місті людину – талановитого головного балетмейстера хореографічного ансамблю "Пролісок" Віктора Похиленка.

Здір Л. Віктор Похиленко: Коли я продемонстрував складні трюки з козацькими шаблями та піками, артисти почали називати мене маестро. Народне слово. 2006. 5 січня. С. 3.

Інтерв'ю з балетмейстером – постановником вистави "Богдан Хмельницький" у Донецькому академічному державному театрі опери та балету ім. А. Солов'яненка Віктором Похиленком – головним балетмейстером ансамблю «Пролісок».

Макей Л. Вихованці професора Короткова: народжені танцювати і перемагати. Народне слово. 2010. 22 липня. С. 1: фото. кол.

«Пролісок» повернувся з Чехії із двома гран-прі на 8 Міжнародному фестивалі "Чеська казка" у номінаціях "Народний танець" та "Стилізація народної хореографії". Дипломами відзначено також керівників ансамблю.

Танець між небом і землею. Народне слово. 2013. 1 травня. С. 11.

В обласній філармонії презентовано книгу Віктора Похиленка «Танець між небом і

землею». Інтернет-ресурси:

Віктор Похиленко. Книгоман: вебсайт. URL: <http://knugoman.org.ua/avtors/pohilenko>(дата звернення 10.02.2021).

Похиленко Віктор Федорович. Пролісок: вебсайт. URL: <http://portal.prolisok.org/personalpohilenko.html>(дата звернення 10.02.2021).

Похиленко В. Ф. Національно-патріотичні імперативи в системі виховання студентів кафедри хореографічних дисциплін та ансамблю "Пролісок". Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. 2017. Вип. 155. С. 33-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_155_7 (дата звернення 10.02.2021).

Похиленко В. Ф. Роль національної танцювальної культури в процесі хореографічної освіти. Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. 2018. Вип. 167. С. 87-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_167_21 (дата звернення 10.02.2021).

Похиленко В. Ф. Сучасний стан та шляхи вдосконалення української хореографічної освіти / О. О. Саленко. Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. 2018. Вип. 163. С. 119-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2018_163_27 (дата звернення 10.02.2021).

Жовна Олександр Юрійович

Український педагог, письменник, кіносценарист, та режисер. Заслужений діяч мистецтв України (2008).

Олександр Юрійович Жовна народився 15 лютого 1960 року в місті Новомиргород Кіровоградської області. 1982 року закінчив Київський педагогічний інститут імені Горького (нині — Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова).

Своє перше оповідання, яке називається «Сапенсіо», що в перекладі з грецької означає «розум», Олександр написав під час навчання у вузі.

Автор книжок «Партитура на могильному камені», «Вдовушка», «Експеримент», «Маленьке життя». Твори Жовни видано в Токіо та Нью-Йорку. У фільмі «Маленьке життя» Олександр Жовна дебютував ще й як режисер-постановник та актор. Олександр Жовна – лауреат і інших літературних премій, зокрема на Всеукраїнському конкурсі романів і кіносценаріїв «Коронація слова» 2000 року отримав диплом за кіносценарій «Дорога», 2001 року – за сценарій «Експеримент», 2003 року – за сценарій «Вдовушка». За його творами знято художні стрічки: «Партитура на могильному камені» (1996, режисер Ярослав Лупій), «Ніч світла» (2004, режисер Роман Балаян), «Секонд-хенд» (2005, режисер Ярослав Лупій), «Маленьке життя» (2007 рік, режисер Олександр Жовна), «Історія Лізи» (2019, режисер Олександр Жовна).

Олександр Жовна – лауреат обласної літературної премії ім. Є. Маланюка (2008), за книгу оповідань та повістей «Її тіло пахло зимовими яблуками» у номінації «Художня література».

Його фільм «Милі мої українці» в 2016 році було номіновано на Шевченківську премію в номінації «Кінематографія». У 2019 році Олександр Жовна зняв за власним сценарієм фільм «Історія Лізи», в якому головні ролі зіграли актори з синдромом Дауна. Прем'єра картини відбулась на міжнародному кінофестивалі в Калькутті.

Залишаючись помітною фігурою у сучасній українській культурі, Жовна працює педагогом у Новомиргородському інтернаті для розумово відсталих дітей, свідомо відмовляється від переїзду до Києва. На запитання, що його тримає на такій непростій роботі, — відповідає: «Тут починаєш вчитися відчувати серцем. Ці люди — з маленьким розумом, але з дуже великим серцем».

Його твори видані в Токіо та Нью-Йорку, а ім'я занесене до Української енциклопедії визначних особистостей ХХ століття.

Твори автора:

Жовна Олександр. Вдовушка. Кіровоград: Кіровоград. держ. вид-во, 1996. 269 с.: іл., портр.

В українській літературі за Олександром Жовною давно закріпилося визначення «не схожий на інших». Його проза суттєво відрізняється від прози його попередників, і тих, хто з'являється в наші дні. За оповіданнями та повістями, що подані в цій книзі, вже знято п'ять художніх фільмів. На більшість інших творів, скоріш за все, рано чи пізно, чекає схожа доля.

Жовна Олександр Юрійович. Визрівання. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 559 с.

Кожна з історій безсумнівно знайде свого читача. Здається, вони здатні задовольнити будь які смаки своєї особливою силою впливу. Їх діапазон шириться від витонченої чутливості до часу жорстких, а іноді і шокуючих емоційних кордонів любові і ненависті, життя і смерті. Об'єднує ж ці історії так і не розгадана, завжди хвилююча таємниця людських відносин, вічна загадка незбагненності і неминучості таких різних і неповторних доль.

Жовна, Олександр. Експеримент. Кіровоград: Мавік, 2003. 243 с.: іл., портр.

Події відбуваються у навчальному закладі для сліпоглухонімих дітей, тобто тих, для кого не існує ні кольорів, ні звуків взагалі. Є чисті світлі дитячі душі, які повністю довіряють вихователям. Є вихователі, які знають, що ні світла, ні звуку ці душі не побачать і не відчують – суцільний морок, до якого всі просто звикли.

Жовна Александр Юрьевич. История Лизы. Кіровоград: Имэкс ЛТД, 2014. 199 с.

Історія двох закоханих пар. Однієї не зовсім звичайної, іншої й зовсім незвичайної. Повірити в ці історії так само важко, як і не повірити. За абсолютною доступністю, часом витонченою легкістю оповіді прихована складна, інколи незбагненна глибина людських стосунків. Цього разу – це таємниці існуючих поряд з нами незвичайних людей, що волею долі стали чи то ущемленими, чи то обраними нею.

Жовна Олександр Юрійович. Її тіло пахло зимовими яблуками / ред.: Василь Габор. Львів: Піраміда, 2008. 386 с.

Особливістю прози О. Жовни є те, що у першому ж абзаці він бере читача в полон, щоб не відпускати ні на мить. Між світлом і тінню відбуваються події в його творах, які підкуповують тонким психологізмом.

Жовна Олександр Юрійович. Маленьке життя. Кіровоград: ПБЦ «Мавік», 2004. 86 с.: іл.

«Маленьке життя» – це спроба показати доброту, самопожертву й любов, що продовжують жити нашу духовність.

Жовна Олександр. Партитура на могильному камені. Б. м.: НКВЦ «Рось», 1991. 70 с.

Один із головних героїв привласнив побачену на могильному камені партитуру, бо вона зачарувала його. Мелодія зробила композитора відомим, та прийшов час спокути.

Твори про автора:

Габор Василь. Угостях в Олександра Жовни в Новомиргороді. *Кур'єр Кривбасу*. 2016. № 317/318/319. С. 262-266.

Замальовка візиту до письменника Олександра Жовни.

Іванова Ірина. Жовна написав відкритого листа Спілці письменників: він не хоче бути членом «угруповання советського ідеологічного атавізму». Кіровоградська правда. 2015. 26 червня. С. 2: фото.

О. Жовна вийшов зі Спілки письменників України.

Колісник С. О. Фільмографія Олександра Жовни. *Педагогічний вісник*. 2010. №1-2. С. 149-164.

Аналіз і історія створення фільмів за творами О. Жовни.

Мельник Петро. Як він став тим, ким став. *Голос України*. 2010. № 35, 26 лютого. С. 9.

В статті йде мова про Кіровоградського письменника Олександра Жовну, якому виповнилося

50 років. Він є автором кількох десятків цікавих оповідань і повістей, деякі з них екранізовані.

Небеленчук І. Оповідання О. Жовни "Маленьке життя" в контексті літератури рідного краю. Українська література в загальноосвітній школі. 2011. № 1. С. 22-26.

Саєнко В. Письменник, який не полишає вчительської праці: поетика кіноповісті Олександра Жовни «Визрівання». Українська мова та література. 2004. №15, квітень. С. 41. Бібліограф.: 9 назв.

Розглядається кіноповість О. Жовни «Визрівання і особлива увага приділена поетиці твору.

Скарби одвічних істин Олександра Жовни: (до 50-річчя від дня народження): біобібліографічний покажчик / Упр. культури і туризму Кіровоградської обл. держ. адм., Кіровоградська ОУНБ ім. Д. І. Чижевського; відп. за вип.: Олена Гаращенко; укл.: Тетяна Макарова; ред.: Валентина Козлова. Кіровоград: Лисенко В.Ф., 2010. 79 с.

Шевченко Світлана. «У пошуках щастя» (компаративний аналіз повісті О. Жовни «Її тіло пахло зимовими яблуками» та новели В. Винниченка «Момент»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. № 4. С. 37-40.

Авторка подає компаративний аналіз повісті О. Жовни «Її тіло пахло зимовими яблуками» та новели В. Винниченка «Момент».

У статті розглядаються шляхи роботи над оповіданням О. Жовни «Маленьке життя», подаються методичні рекомендації щодо вивчення твору в контексті розділу "Література рідного краю".

Яровенко Тетяна. Від експериментів В. Винниченка до «Експерименту» О. Жовни (полемічна інтерпретація повісті та її кіноверсії). *Українська література в загальноосвітній школі: наук.-метод. журн.* 2013. № 10. С. 41-46. Бібліогр.: с. 46 (19 назв).

У статті робиться спроба окреслити коло проблемних питань у творах сучасного прозаїка О. Жовни через їх кінематографічну версію, орієнтуючи реципієнтів на проведення аналогій з історією сприйняття й оцінки сучасниками експериментальних творів В. Винниченка.

Яровенко Тетяна. Кінопроекти В. Винниченка та фільмографія О. Жовни в інтерпретації дослідників краю (до сторіччя кінематографічної історії Кіровоградщини). Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки /літературознавство/ ред.: Г. Д. Клочек та ін. -Кіровоград : КДПУ, 2012. -Вип. 110: Художня література і кінематограф: проблеми інтерактивності: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції 4-7 квітня 2012 р. С. 147-157. Бібліогр.: с. 156-157 (19 назв).

У статті робиться спроба окреслити орієнтири створення кінематографічної історії Кіровоградщини в контексті художніх творів митців краю та їхніх екранізацій.

Інтернет-ресурси:

Жовна Олександр Юрійович. Вікіпедія: вільна енциклопедія:веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Жовна_Олександр_Юрійович(дата звернення 10.02.2021).

Котик Ігор. Нормальні ненормальні Олександра Жовни. ЛітАкцент: веб-сайт. URL: <http://litakcent.com/2015/07/02/normalni-nenormalni-oleksandra-zhovny/>(дата звернення 10.02.2021).

Олександр Жовні – 60: як письменника-земляка вітала літературна еліта Кіровоградщини. Утренний город: веб-сайт. URL: <https://www.ugorod.kr.ua/news/2020-02-19-75420.html>(дата звернення 17.02.2021).

Преспокказ та пресконференція фільму «Історія Лізи». Державне агентство України з питань кіно: вебсайт. URL:http://dergkino.gov.ua/ua/events/show/810/prespokaz_ta_preskonferentsiya_filmu_istoriya_lizi.html(дата звернення 16.02.2021).

Фільм, за твором Олександра Жовни, який показуватиме НВО, презентували у Кропивницькому. Без купюр: веб-сайт. URL:<https://www.kypur.net/film-za-tvorom-oleksandra-zhovny-yakij-pokazuvatyme-nvo-prezentuv-aly-u-kropyvnytskomu/>(дата звернення 10.02.2021).

Царук Антоніна. Палітра Олександра Жовни. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/9078/1/palitra%20oleksandra%20zhovny.pdf> (дата звернення 18.02.2021).